

İlgili Kanun / Madde
4857 S. İşK/2

T.C
YARGITAY
9. HUKUK DAİRESİ

Esas No. 2022/16234

Karar No. 2023/1422

Tarihi: 26.01.2023

- **ORGANİK BAĞ**
- **İŞÇİ ALACAKLARINDAN SORUMLULUK DOĞMASI İÇİN TEK BAŞINA ORGANİK BAĞ OLMASININ YETERLİ OLMAYACAĞI**
- **TÜZEL KİŞİLİK PERDESİNİN ARKASINA SĞINMANIN HAKKIN KÖTÜYE KULLANILMASI BOYUTUNDA OLMASININ GEREKTİĞİ**

ÖZETİ: Dairemiz uygulamasına göre aralarında organik bağ bulunan işverenler arasında birlikte işverenlik, işyeri devri, asıl işveren alt işverenlik gibi bir hukuki ilişkisi varsa birlikte sorumluluk söz konusu olabilir. Bunun dışında tüzel kişilik perdesinin arkasına sığınmanın hakkın kötüye kullanılması olarak değerlendirilebileceği gibi bir durum bulunmadıkça salt organik bağdan hareketle işçi işveren ilişkisinin kabul edilmesi doğru olmaz.

Taraflar arasındaki alacak davasından dolayı yapılan yargılama sonunda İlk Derece Mahkemesince davanın kabulüne karar verilmiştir.

Kararın davalı vekili tarafından istinaf edilmesi üzerine, Bölge Adliye Mahkemesince başvurunun esastan reddine karar verilmiştir.

Bölge Adliye Mahkemesi kararı davalı vekili tarafından temyiz edilmekle; kesinlik, süre, temyiz şartı ve diğer usul eksiklikleri yönünden yapılan ön inceleme sonucunda temyiz dilekçesinin kabulüne karar verildi.

Davalı vekilince temyiz incelemesinin duruşmalı olarak yapılması istenilmiş ise de 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun (6100 sayılı Kanun) 369 uncu maddesinin ikinci fıkrası gereğince duruşma isteğinin miktardan reddine ve incelemenin dosya üzerinden yapılmasına karar verildikten ve Tetkik Hâkimi tarafından hazırlanan rapor dinlendikten sonra dosyadaki belgeler incelenip gereği düşünüldü:

I. DAVA

Davacı vekili dava dilekçesinde; müvekkilinin 05.08.2004 tarihinde Hayat Havluya ait işyerinde çalışmaya başladığını, bu işyerinin de isim değiştirerek Milkay Tekstil AŞ olduğunu, davalının fabrikasını Etiyopya ülkesine taşıma kararı aldığını, davacının da daha yüksek ücret ile yurt dışında çalıştırılma vaadi ile Türkiye'deki fabrikadan 23.01.2013 tarihinde kağıt üzerinde çıkışının yapıldığını, çıkış yapılırken kendisine ihbar ve kıdem tazminatları ödenmiş ise de eksik ödeme olduğunu, günlük en az 14 saat üzerinden çalıştığını, ulusal bayram ve genel tatiller ile hafta tatillerinde de çalışma yaptığını, bu süre zarfında yıllık izin de kullanmadığını, 24.05.2015 tarihinde haklı bir neden olmaksızın iş sözleşmesine son verildiğini iddia ederek kıdem ve ihbar tazminatı ile yıllık izin, fazla çalışma, hafta tatili ile ulusal bayram ve genel tatil ücreti alacaklarının tahsiline karar verilmesini talep etmiştir.

II. CEVAP

Davalı vekili dava dilekçesinde; öncelikle husumet itirazı ve zaman aşımı definde bulduklarını, davacının 05.08.2004-23.01.2013 tarihleri arasında davalı Şirkette çalıştığını, tüm hakları ödenerek iş sözleşmesine son verildiğini, davalı Şirketi ibra ettiğini, davalı işyerinde 3 vardiya hâlinde çalışma olduğunu, fazla çalışmanın söz konusu olmadığını, ücretin brüt 978,60 TL olduğunu, MNS isimli şirketle organik bağ olmadığını savunarak davanın reddine karar verilmesini istemiştir.

III. İLK DERECE MAHKEMESİ KARARI

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile davacının,13.04.2013- 24.05.2015 tarihleri arasında toplam 2 yıl, 1 ay, 11 günyurt dışında çalıştığı, daha sonra izne gönderildiği ve işyeri tarafından bir daha çağrılmadığı, bu nedenle davacının kıdem ve ihbar tazminatı ve diğer işçilik alacaklarına hak kazandığı, dava dışı MNS şirketi ile davalı Şirket arasında organik bağ bulunduğu gerekçesiyle davanın kabulüne karar verilmiştir.

IV. İSTİNAF

A. İstinaf Yoluna Başvuranlar

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı davalı vekili istinaf başvurusunda bulunmuştur.

B. İstinaf Sebepleri

Davalı vekili istinaf dilekçesinde; İlk Derece Mahkemesince organik bağ konusunda hükme esas alınan Bölge Adliye Mahkemesi kararlarının Yargıtay 9. Hukuk Dairesi tarafından bozulduğunu, bozma ilâmlarında davalı müvekkilinin sorumlu tutulamayacağını belirttiğini, davaya uygulanacak hukuk sistemi yönünden dava dışı MNS Şirketinin kurulduğu ülkenin mevzuatının uygulanması gerektiğini ve istinaf dilekçesinde belirttiği diğer hususları ileri sürerek İlk Derece Mahkemesi kararının kaldırılmasını istemiştir.

C. Gerekçe ve Sonuç

Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile dosya

kapsamı itibarıyla davacının 13.04.2013-24.05.2015 tarihleri arasında davalı Şirketin organik bağı bulunduğu tespit edilen dava dışı MNS şirketinde çalıştığı anlaşıldığı, iş sözleşmesinin tazminat gerektirmeyecek şekilde feshedildiği ispatlanamadığından davacı lehine kıdem ve ihbar tazminatına hükmedilmesinin yerinde olduğu, davacının fazla çalışma ücreti, hafta tatili ücreti ile ulusal bayram ve genel tatil ücreti alacaklarının hesaplanması ve %30 oranında indirim yapılarak yazılı şekilde karar verilmesinin usul ve kanuna uygun olduğu gerekçesiyle davalı vekilinin istinaf talebinin 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun (6100 sayılı Kanun) 353 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinin (1) inci alt bendi gereğince esasın reddine karar verilmiştir.

V. TEMYİZ

A. Temyiz Yoluna Başvuranlar

Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde davalı vekili temyiz isteminde bulunmuştur.

B. Temyiz Sebepleri

Davalı vekilince, istinaf dilekçesinde ileri sürülen gerekçeler ve resen dikkate alınacak nedenlerle Bölge Adliye Mahkemesi kararının bozulması talep edilmiştir.

C. Gerekçe

1. Uyuşmazlık ve Hukuki Nitelendirme

Uyuşmazlık, davacının dava dışı Şirkette geçen çalışmasından davalı Şirketin sorumlu tutulup tutulamayacağı ve davacının talep konusu işçilik hak ve alacaklarına hak kazanıp kazanmadığına ilişkindir.

2. İlgili Hukuk

1. 6100 sayılı Kanun'un 369 uncu maddesinin birinci fıkrası ile 371 inci maddesi.

2. 6100 sayılı Kanun'un 307 nci maddesi şöyledir: "*Feragat, davacının, talep sonucundan kısmen veya tamamen vazgeçmesidir.*"

3. Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun 22.09.2021 tarihli ve 2017/(22)9-3109 Esas, 2021/1075 Karar sayılı kararında *organik bağ* kavramı şu şekilde açıklanmıştır:

"...

Tüzel kişilik perdesinin çapraz aralanmasına benzeyen bir başka kavram organik bağ kavramıdır. Tüzel kişilik perdesinin aralanmasında olduğu gibi organik bağ kavramında da bir tüzel kişinin borçlarından bir başka tüzel kişinin sorumluluğuna gidilmektedir. Bu hâliyle organik bağ kavramının da kaynağını TMK'nin 2. maddesinde yer alan dürüstlük kuralı ve hakkın kötüye kullanılması yasağı oluşturmaktadır (Öztek/Memiş, s. 210). Ancak organik bağ kavramı, tüzel kişilik perdesinin aralanmasına göre daha geniş bir anlama sahip olsa da organik bağın varlığı, tek başına tüzel kişilik perdesinin aralanmasını gerektirmemektedir. Başka bir deyişle şirketler arasında organik bağ tespit edilse dâbi tüzel kişilik perdesinin aralanması ve alacağın perdenin arkasındakinden de istenebilmesi için sırf alacaklıdan mal kaçırmak ve onu zarara uğratmak amacıyla kötü niyetli işlemler yapıldığının da somut verilerle ispatlanması gerekmektedir.

Şirketler arasında ortakların akaraba olması tek başına organik bağ veya tüzel kişilik perdesinin kaldırılması için yeterli değildir veya şirketlerin aynı faaliyeti yürütüyor olması organik bağ için yeterli değildir (Bayrak, G.: İşverenin Tespitinde Birlikte İstibdam ve Tüzel Kişilik Perdesinin Kaldırılması Kurumları, İş Uyuşmazlıklarında Yargıtay ve Bölge Adliye Mahkemeleri Kararları Değerlendirme Toplantısı (Seminer Bolu/ Abant – 06 Nisan 2019), Türkiye İnşaat Sanayicileri İşveren Sendikası, Ankara 2019, s. 20).

Şirketler arasında organik bağ olup olmadığı; şirketlerin adreslerinin aynı olması, ortaklık yapılarının ve yönetim kurullarının benzer olması veya temsilcilerinin aynı olması, faaliyet alanları, hisse devirleri, muvazaalı işlemler gibi hususlar ve somut olayın özellikleri de gözeticilerle tespit edilebilir. Ancak tüzel kişilik perdesinin çapraz aralanmasında her iki şirketin faaliyet alanı, ortaklık yapısı, ortakları gibi konularda öyle büyük ve derin bir kesişme vardır ki; bu şirketlerle iş yapan kişiler nezdinde iktisadi bir bütünlük içerisinde tek bir şirketle iş yapıyor algısı oluşmaktadır. Ayrıca üçüncü kişiler nezdinde uyandırılan bu algı neticesinde, ticaret yaparken güçlü bir yapıya sahip görüntüsü oluşturularak, şirketlerden birinin borca batırılması ya da içinin boşaltılıp iş alanının diğerine kaydırılması işlemleri tipik bir hakkın kötüye kullanılması olarak değerlendirilmelidir."

4. Dairemizin 25.01.2021 tarihli ve 2020/4849 Esas, 2021/2158 Karar sayılı ilâmı ile 16.02.2021 tarihli ve 2020/5367 Esas, 2021/3965 Karar sayılı ilâmı.

3. Değerlendirme

1.Tarafların iddia, savunma ve dayandıkları belgelere, uyuşmazlığın hukuki nitelendirilmesi ile uygulanması gereken hukuk kurallarına, dava şartlarına, yargılamaya hâkim olan ilkelere, ispat kurallarına ve temyiz olunan kararda belirtilen gerekçelere göre davalı vekilinin aşağıdaki paragrafların kapsamı dışındaki temyiz itirazları yerinde görülmemiştir.

2.Davacı işçi, 24.04.2013 tarihinde Etiyopya'da kurulan ve dava dışı MNS (Manufacturing Private Limited Company- MNS Özel İmalat Limited Şirketi) Şirketine ait Etiyopya'daki işyerinde çalışmış ve bu çalışması24.05.2015 tarihinde sona ermiştir. Davacı; davalı Şirketin, dava dışı Şirketin büyük ortağı olduğunu ve aralarındaki organik bağ nedeniyle yurt dışında geçen çalışmalardan sorumlu tutulması gerektiğini iddia ederek somut davayı açmıştır. Davalı Şirket, davacının yabancı ülke mevzuatına göre kurulan ve farklı bir tüzel kişilik olan dava dışı Şirketle yaptığı iş sözleşmesinden sorumlu tutulamayacaklarını savunmuştur. İlk Derece Mahkemesi ve Bölge Adliye Mahkemesince bu iki Şirket arasında organik bağ bulunduğu gerekçesiyle, davalı Şirketin dava dışı MNS firmasında geçen çalışma süresine ilişkin tazminat ve alacaklardan sorumluluğu kabul edilmiştir.

3. Dairemiz uygulamasına göre aralarında organik bağ bulunan işverenler arasında birlikte işverenlik, işyeri devri, asıl işveren alt işverenlik gibi bir hukuki ilişkisi varsa birlikte sorumluluk söz konusu olabilir. Bunun dışında tüzel kişilik perdesinin arkasına sığınmanın hakkın kötüye kullanılması olarak değerlendirilebileceği gibi bir durum bulunmadıkça salt organik bağdan hareketle işçi işveren ilişkisinin kabul edilmesi doğru olmaz.

4. Dosya içeriğine göre davalı Şirketin tüzel kişilik perdesinin arkasına sığınmasına yönelik savunmasını, hakkın kötüye kullanılması olarak değerlendirmek mümkün değildir. Diğer yandan, dosya kapsamında mevcut taraf beyanlarından davacının davalı Şirkete ait işyerinde 05.08.2004- 23.01.2013 tarihleri arasında geçen çalışma süresine ilişkin iş sözleşmesinin feshedildiği ve davacıya bir kısım işçilik alacağı ödemelerinin yapıldığı anlaşılmaktadır. Davacı, yaklaşık üç ay sonra dava dışı Şirkete ait Etiyopya'daki işyerinde çalışmaya başlamış ve bu sözleşmesi de 24.05.2015 tarihinde sona ermiştir. Davalı Şirketle arasındaki salt ortaklık ilişkisinin bulunması da davacı ile işçi işveren ilişkisi bulunduğu sonucunu doğurmaz. Başka bir anlatımla, tüzel kişi işverenin çalıştırdığı işçilerin alacaklarından tüzel kişiliğin ortağı olan davalı Şirket sorumlu tutulamaz. Davalı Şirket ile dava dışı Şirket arasında birlikte işverenlik, işyeri devri ve asıl işveren alt işverenlik gibi bir hukuki ilişkinin varlığı da iddia ve ispat edilmiş değildir.

Açıklanan nedenle, davalı Milkay Teknik Tekstil San. Tic. AŞ davacının dava dışı MNS Şirketinde geçen çalışmalarından sorumlu tutulamaz. Buna göre yazılı şekilde sonuca gidilmesi hatalıdır.

5. Diğer taraftan davacı asıl 25.10.2022 tarihli dilekçesi ile dava konusu alacaklardan yıllık izin ücreti ile ulusal bayram ve genel tatil ücreti alacağının tamamından ayrı ayrı feragat ettiğini ve hafta tatili alacağından ise 6.000,00 TL'nin üzerinde kalan kısmından feragat ettiğini bildirmiştir. Davacının söz konusu beyanın da ilâmın (4) numaralı paragrafında yer alan açıklamayla birlikte değerlendirilerek sonuca gidilmelidir.

VI. KARAR

Açıklanan sebeplerle,

1. Temyiz olunan, İlk Derece Mahkemesi kararına karşı istinaf başvurusunun esastan reddine ilişkin Bölge Adliye Mahkemesi kararının **ORTADAN KALDIRILMASINA,**

2. İlk Derece Mahkemesi kararının **BOZULMASINA,**

Dosyanın kararı veren İlk Derece Mahkemesine, bozma kararının bir örneğinin kararı veren Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine,

Peşin alınan temyiz harcının istek hâlinde ilgililere iadesine,

26.01.2023 tarihinde oy birliğiyle karar verildi.